

חנינה כללית

רגע זה, לא שילמה עדיין ישראל אף את המיקדמה הקטנה ביותר על-חשבון מחירי-השלום. היא לא נסוגה עדיין ממילימטר אחד של אדמת-סיני. היא לא שילמה אף אגור רה אחת. היא לא נטתה עדיין מאומה. אך היא כבר קיבלה הרבה מאד: ביקורו של ראש-הממשלה בקאהיר, הנפת הדגל ונגינת ההימנון שם. בקיצור: בהכרה הרישית מית בישראל. זאת היתה המטרה העיקרית של ישראל, והיא הושגה. לעומת זאת, כבר שילמה מצריים מחיר יקר מאד: היא נכנסה לעומות חמור ביוני תר עם העולם הערבי.

כיר את בידודה של מצרים, רע ישראל. כל מעשה ישראלי, העוזר למצריים להזרז את העולם הערבי, טוב לישראל. יתר על כן: אם לא תצליח מצריים לחזור לעולם הערבי כמדינת-שלום, אין ספק שתחזור אליו במוקדם או במאוחר תוך פניית-עורף לשלום.

אישיות מצרית בכירה, הרואה בדאגה את התארגנות העולם הערבי נגד מצריים, אמרה לי: "רק האמריקאים יכולים עכשיו לטרורף את הקלפים. אם האמריי

הכולל, מרוצה בוודאי מן ההתפתחות. אם תהיה מצריים מנודה ומכור דדת היא תהיה — על פי תיאוריה זו — זקוקה יותר לישראל ולארץ צות-הברית, והשופה פחות להצבים ערביים. במיקרה כזה היא תסתפק — לפי אותה תיאוריה — בקבלת הצעה סיני, תתרכז בשיקום הריסותיה ותשכח את כל הפרשה האומללה של האוטונומיה, הגדה והרצועה. מי שרואה תהליך זה בעין יפה יכול בהחלט לקדם, להחריף ולהיחיש אותו.

כל התנחלות נוספת בגדה וברצועה תחזק את חזית-הסירוב הערבית, ותגביר את ביר

חושני שמעטים האנשים בישראל המבינים את חומרת העימות הזה. המברקים הישראליים בקאהיר, שהסי תפקו במיפגשים שיטחיים עם הציבור שם, התחזקו בדעתם שאין זה נושא חשוב. למצריים יש גאווה לאומית טיבעית, המביי אה אותם לזילזול מופרז בכוחן של שאר מדינות-ערב. אפשר היה לשמוע בקא-היר, על כל צעד ושעל, סיסמות כמו "הם לא מנתקים את יחסיהם עימנו. הם מנתים קים את עצמם מאיתנו".

אמצעי-התיקורת המצריים עושים את הכל כדי לחזק גישה זו. מצריים מתוארת בהם כגזע האיתן של האילן הערבי, ואילו כל שאר המדינות הערביות כענפים דלים. אך כשיחה עם מצרים רציניים מתקבלת תמונה שונה למדי.

האיום הערבי על מצריים הוא חמור. המצריים נערכים לקראתו. על פי הוראת הנשיא, הם מוכנים להשיב מלחמה שעה, בכל הדרכים והאמצעים. אך אין הם מולי-זלים בו. הם מעריכים שהמצב יחמיר. לפני שיטונה לטובה — כפי שהם מקווים.

די כמיספרים אחדים, כדי להבי היר את גודל האתגר:

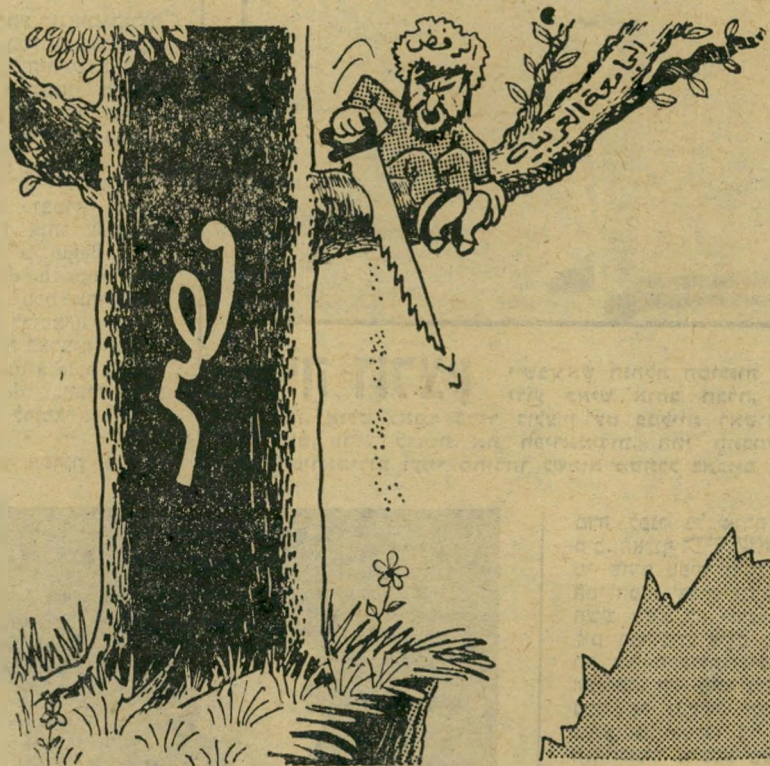
בשנת 1977 העניקו סעודיה ושאר מדי-נות-הנפט של המפרץ למצריים שלושה מיליארדים דולארים.

היתה זאת תמיכה ישירה. חוץ מזה קיב-לה מצריים באותה שנה גם סיוע צבאי גדול, וזרמו אליה כספים רבים נוספים כהשקעות פרטיות מנסיכויות הנפט. עתה נותק זרם זה כליה. רוממה הדבר לניתוק צינורה-אוויר לצור-קני השווחה במצוקות הים.

אין שום מקור אחר המסוגל להעניק למצריים סיוע מאסיבי כזה. לא כל שכן סיוע גדול עוד יותר, הדרוש עתה בתקר-פת המערב אל השלום. בזה אחר זה נטשו רוב השגרירים הערי-ביים את קאהיר, ערב בואו של מנחם בגין ובשעת ביקורו.

קשה לדעת עד היכן יגיעו הדברים. אויבותיה המושבעות של מצריים בעולם הערבי היו רוצות להביא לנקיטת אמ-צעים חריפים עוד הרבה יותר: ניתוק מוחלט של היחסים המדיניים והכלכליים. הטלת חרם מיסחרי טוטאלי עליה, גירוש מאות אלפי מצרים העובדים כעת באר-צות הערביות. מדינות מתונות יותר, כמו סעודיה, משתדלות למנוע הסלמה. המערכה נמצאת עתה בעיצומה. ישראל יכולה להשפיע על תוצאותיה. כל דיבור וכך מעשה ישראלי יכולים עתה להוות את כפות-המאזניים לכאן או לכאן.

הכה נשאל בגלוי: מהו האינטרס הישראלי לגבי נושא זה? רבים סבורים, מן הסתם, כי ביר דודה המוחלט של מצריים מן העוי-לם הערבי הוא לטובת ישראל. כל מי שרצה בשלום נפרד עם מצריים, גם אם שילם מסשפתיים לרעיון, השלום

קאריקטורה שפורסמה ב"אל-ארהאם" ביום בואו של בגין לקאהיר. על גזע העץ כתוב "מצריים", ועל הענף "ההלגה הערבית". האיש היושב על הענף הוא "הסירוב".

קאים יעשו מחווה גדולה כלפי הי פלסטינים, ואזה יראו שיש להם סיכוי להשיג את זכויותיהם בעז-רת האמריקאים, ישתנה הכל". האיש לא היה אופטימי. בארצות-הברית יש ממשלה חלשה.

אך המטר המצרי הגיע לושינגטון. לא עברו 48 שעות אחרי שיחתי עם אותו מצרי, והנה נמסר כי אחד מראשי אש"ף, שפיק אל-חוט, הזומן למסע-הרצאות בארץ צות-הברית. זוהי מחווה ברורה כלפי אש"ף, וכלפי הפלסטינים בכללם. אולם עד כמה יוכלו האמריקאים להרי-חיק לכת, מול פני התנגדות ישראלית מאסיבית לכל צעד לעבר הפלסטינים? כאשר נכנס קארטר למערכת-הבחירות שתקבע את גורלו הפוליטי, כמה ייעז? בסופו של דבר, האחריות מוטלת עדינו, עד הישראליים. עדינו לפעור.

הדבר נאמר לי בפשטות ובתוקף על-ידי אישיות מצרית אחרת: "דרוש עכשיו שיתוף-פעולה מצרי-ריישראלי כדי לייצב את המצב במרחב הערבי".

אתם צריכים לעזור לנו להתגבר על התנגדותם של המישטרים הקיצוניים, ולשכנע את כל העולם הערבי לעלות על דרך השלום. לכם יש בזה אינטרס גדול יותר

אף מן האינטרס שלנו. דעת-הקהל בישראל צריכה להבין זאת, ולהסיק את המסקנות. בהמשך השיחה דיברנו על מעשים מסויי-מים, שישראל יכולה עתה לעשותם. אני מניח שאותם הדברים הושמעו, בשיחה הי פרטית בארמון קובה, באוגי בגין.

מכל המעשים האפשריים עכשיו, מדי דקר המעשה האחד, אשר יחשמל את העולם כולו ואשר יעניק לישראל (ובעקי-פין לנשיא אנוור אל-סאדאת) אוצר גדול חדש של רצון-טוב ערבי: חנינה כללית לאסירי-ם פלסטינים בישראל.

הצעתו זאת כמה פעמים בשבועות האחי-רונים. בקאהיר השתכנעתי לחלוטין, כי אכן זהו המעשה האחד הדרוש עתה. אפשר להביא נימוקים מעשיים רבים בזכות ההצעה. בתייהסוהר יתרוקנו, והצי-פיות הנוראה בהם תיעלם. הדבר ישפר בהרבה את התנאים התת-אנושיים, שבהם מוחזקים עתה גם האסירים הפליליים הי-ישראליים (וגם להם מגיעה חנינה, לכבוד מאורע חרפעמי כמו השלום). רוב אסירי-המחחרת הפלסטינית לא יהיו מסוכנים בעתיד, מאחר שהותם נתגלתה. התיגבורת האפשרית לאירגוניה-ספידאיון מעבר לגבול לא תהיה גדולה, בהשוואה לתועלת המדי-נית לתהליך-השלום.

אך לא זה העיקר. העיקר הוא שמחווה גדולה כזאת תחזק באופן מכריע את ידיו של נשיא מצריים, מפני שהיא תירשם גם לזכותו.

במאות מישפחות כרחבי הגדה והרצועה יהיה זה יסודי, והדבר ייגע אישית בי רבבות בנייהמישפחות. האווירה בשטחים הכבושים תשתנה, לפחות לזמן-מה. את התקופה הזאת אפשר לנצל כדי לפתוח דף חדש ביחסים עם האוכלוסיה המקומית ועם העם הפלסטיני כולו.

כאווירה זו תוכל המדיניות הי מצרית לפעול בתנופה חדשה, לשי-כור את מזימת-הבידוד ולחזק את ידי המתונים.

להו רק מעשה אפשרי אחד, וניתן ללוחו בשורה של מעשים נוספים. ולא פחות חשוב: בהימנעות ממעשים, השבוע הצעתי בכנסת, בשם סיעת שלי, שורה של אמצעים כאלה. בין השאר: להפסיק לאתר כל התנחי-זות בשטחים המוחזקים.

להעניק מייד לתושבי הגדה המעי-רבית ורצועת-עזה את חופשי-הביטוי, חרי-פשההתארגנות וחופש ההפגנה השקטה. לתת לכוותיה-הביטחון הדי-ראות קפדניות ביותר שלא לפתוח באש עד מפגנים, כל עוד אלה אינם משתמשים בנשק חם.

אפשר להמשיך בדרך זו. למשל: ביטול ההוראה המטופשת, לדעתי, האוסרת על בני העם הפלסטיני בשטחים המוחזקים להניף את דגלם הלאומי — דבר ההופך, כמובן, את הדגל מוקד להתנגדות. (אילו אסרו עלינו הבריטים, בשעתו, את הגפת דיגלנו, האם לא היינו מתעקשים שיבעתיים להניפו בכל הזמנות?)

כל אחד מן המעשים האלה יתן וריקת-עידוד לתנופת-השלום המצי-רית, ישכנע את המהפסדים בעולם הערבי להצטרף אליה, יביא גם את אש"ף ובעלות-בריתו למענק הי משאז-המתן והשגום.

אין לנו כל עניין להכניס את מצ-ריים לגיטו, שבו אנחנו שרויים מזה 30 שנה. לגיטו: אנחנו מעוניינים להעזר במצריים כדי לצאת למרחב.

הנימוק האחד המלמד היום את העולם הערבי נגד מצריים (ועל כן גם נגד יש-ראל) הוא החשד שחוויה-השלום הוא "קשר נגד העם הפלסטיני".

כל עוד תשלוט דיעה זו בקרב המוני העמים הערביים, לא תיפרץ טבעת-הכיתור.

לכן יש לנו עניין חיוני בנקיטת מדי-ניות פעילה, שתוכיח שאין כאן מזימה. ושי-יש רצון כן לפתור את הבעייה הפלסטינית. יש בכוחנו לעשות זאת, כאמרי-צעות מחוות וזימות שלנו.